

EDITORIAL

Reviure Almansa

Ha passat el mes d'abril, en lo que en si mateix comporta sempre la referencial data del dia 25 per lo que supon de rememorar la derrota de **Almansa** i, per tant, la primera fita que implicaria la posterior promulgació del **Decret de Nova Planta** i la conseqüent perdua de la nostra particular legislació i la castellanització de l'Administració valenciana. Superat ja este mes, podríem fer memòria d'actes i manifestacions que han volgut recordar aquells fets, uns mes acorts en la realitat de lo que passà i s'opongue, uns altres en certa càrrega reivindicativa, i molts en una càrrega ideològica acompanyada d'unes proclames absolutament properes al neoimperialisme i neofacisme que no han dubtat en exhibir, i açò ja resulta greu, símbols **antivalencians** en edificacions i instal·lacions públiques, espais que no deuen ser ocupats per qui contraven la llei i el sentiment majoritari dels valencians, ofenes, quan no provocants, en eixes exhibicions a la ciutadania valenciana.

S'ha pogut comprovar com el canvi de color polític en les institucions ha suposat donar suport a qui no desija mes que **reobrir ferides**, unes nafres que els que han arribat al poder pareixia que volien curar, però que ara se comprova que només estaven esperant l'ocasió propícia per a reprendre velles disputes.

Tambe hem pogut ratificar-nos en que qui ha estat decades al front del govern dels valencians sense saber, o voler, articular la societat valenciana cap al futur -a banda de contribuir o consentir l'espòli econòmic i la sumissió a l'Estat central-, ara segueix sense estar a l'altura de les circumstàncies que la nostra societat requereix.

Hem fet una referència ad aquella batalla que es lliurà en els camps d'Almansa, que tant de perjudici nos portà, i que, contra els que insistixen en negar-ho, encara hui les seues conseqüències nos afecten negativament. Es el cas de la batalla que de nou està lliurant-se per recuperar part de lo que allí se pergue: el **Dret Civil Valencià**. Des del **Rogle Constantí Llobart** volem secundar el manifest que la **Associació de Juristes Valencians** ha fet públic en l'objecte de reivindicar el respecte al nostre **Estatut d'Autonomia** i a la capacitat legislativa de les **Corts Valencianes**, una crida en definitiva a favor de la nostra autonomia i del **Dret Civil Valencià**; eixe que en son moment perguerem "por justo derecho de conquista" i que no deuria ser difícil de recuperar una vegada reconeguda **València** com a nacionalitat històrica i transferida la competència exclusiva a la **Generalitat Valenciana** per a

conservar, desenvolupar i modificar el **Dret Civil Valencià** (Estatut d'Autonomia -Llei Orgànica 1/2006 de 10 d'abril).

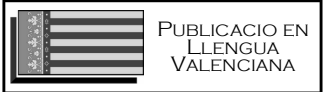
Tres de les quatre lleis aprovades per les Corts Valencianes en este marc: la Llei del règim econòmic matrimonial (2007), la Llei de custòdia compartida (2011), la Llei d'unions de fet (2012) i la Llei de contractes i unes altres relacions jurídiques agràries (2013), han segut recorregudes pel govern central davant del **Tribunal Constitucional** -eixe tribunal en el que pesa molt el seu caràcter polític-. Dos d'elles ho han segut pel govern de **Zapatero**, la tercera, pel de **Rajoy**. Estem davant d'un atropellament a la potestat legislativa de les nostres Corts, possiblement davant la vulneració de l'Estatut d'Autonomia en la seua reforma de 2006 aprovada per les **Corts Generals** i, mes encara, estem davant d'una situació permanent de despreci als valencians, constatable quan similars lleis han segut aprovades per a aragonesos, vascos, catalans, navarresos...

Com sempre, la falta d'unio entre els valencians, la falta d'un fort sentiment de poble, la falta d'un compromís real dels seus representants polítics -si, en este cas la dels diputats elegits per les nostres demarcacions en el **Congrés**-, la nula presència de valencians en organismes com el propi Tribunal Constitucional i en el mateix equip de govern i en tants altres llocs, nos fa vulnerables. En justícia necessitem representants que sapien exercir de valencians i no de porritos al servei del partit o d'uns altres interessos..., aixina s'evitaria la falta de perceptibilitat de València, dels valencians en el seu conjunt i de tot lo valencià.

Alguns hauran de fer-se revisar la seua partida de naixement i plantejar-se al servei de qui estan i, sobretot, dir-ho, per a, com a mínim, els que tenim com a màxima prioritat València, saber en quí podem depositar la confiança i quí mereix que se la retirem.

Aplaudim l'iniciativa de l'Associació de Juristes Valencians, també el que haja segut secundada per un important nombre dels nostres municipis i per entitats cíviques i culturals. Confiam en no haver de passar per la vergonya de tindre una altra "derrota d'Almansa" a les nostres esquenes.

El Rogle està i estarà en qui defen la màxima autonomia per a la nostra **nacionalitat valenciana**, en qui legisla pensant en el benestar i en lo millor per als valencians i en qui sap respectar les nostres institucions quan estes estan abanderant la **defensa dels nostres drets**, dels nostres interessos, del nostre fet diferencial i de la nostra singularitat com a poble.

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

Entre els individus, com
entre les nacions, el respecte
al dret alie es la pau.

Benito Juárez

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **REVIURE ALMANSÀ**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- CRONICA: **ACTES ENTORN AL 25 D'ABRIL**
- SEMBLANÇA: **ENRIC SÁNCHEZ GUZMÁN**
- 3
• JOCS TRADICIONALS (XIV): **EL MOCADOR**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- CRONICA: **EL ROGLE EN MELIANA**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **DISPOSICIONES FORALES...**
- 4
• PASSATEMPS
- RONDALLA: **ELS DOS CAPTADORS**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article té llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Els partits polítics no s'han posat d'acord i tindre noves eleccions. A diferència d'ells, nosatres sempre hem estat d'acord en demanar-los que facen fotocopies d'estes i eixemplar per a repartir entre amics i coneguts.
En lo que no nos posem d'acord es en si l'autor d'estos absurts avisos mereix una bascollada o un carchot.

ACTIVITATS CULTURALS MAIG DE 2016

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

CVaI (Convenció Valencianista)
www.convenciovalencianista.org
cvalencianista@gmail.com

GAV (Grup d'Acció Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17 - baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20
www.gav-valencianistes.com

LRP (Lo Rat Penat)
C/Trinquet de Cavallers,9. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Rogle
Vore quadro a banda en esta pagina.

Del 2 al 6 Mai (dilluns a divendres) Mati i vesprada. Seu de la RACV.
XXVI SEMANA DEL LLIBRE VALENCIÀ

Programa:

- Del 2 maig (dills) a les 12:00 h. (Apertura i declaració de portes obertes), fins al 6 maig (dvs), a les 12:00 h.: **Fira del llibre antic i d'ocasio**.
  - 2 Mai 19:00 h.: Presentació de llibres.
  - 5 Mai (dvs): **XXIII RECITALS POETICS** "Cantant a les tradicions". Intervenien: Ricart Folgado, Roser Lacruz, Manolo Lagardera, Ferrando Martínez, Rafael Melià, Joan Carles Micó, Ernest Olmos.
- +Info: **RACV**

3 Mai (dimarts)
CONCURS DE LES CREUS DE MAIG
+Info: **LRP**

(Continúa en la pagina següent)

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correus 527
46002 Valencia ciutat
Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, tambe te quedariem molt agrats. El nostre numero de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

ES61 2045 6014 65 3000195833

CRONICA

Actes entorn al 25 d'abril

J.P.B.

Enguany la commemoració de la **Batalla d'Almansa** ha seguit més que moguda. El dia 23, en una **Plaça de Bous** cedida debades per la **Diputació de Valencia**, el catalanisme feu una nova exhibició sucursalista al servei dels "països catalans". Abans, el dia 15, com a culminació d'una roda de premsa, havien despenjat una "estelada" catalana de les **Torres dels Serrans**. El dia 23, el partit **Som Valencians** convocà una concentració als peus d'eixes Torres, des de les que ara se despenjà una **Senyera**.

Tambe el 23 el **GAV** fea l'homenage als **Maulets** en el monument que tenen en **Valencia ciutat**, mentre la **PJV** i el col·lectiu "**En Moviment**" feen un altre tant en el monument que tenen dedicat en **Xativa**. L'homenage en Valencia ciutat se repetia el dia 25, ara convocat per la **PLV** i les **Juventuts de Lo Rat Penat**.

El **Rogle Constanti Llobart** contribuï en la difusió d'estes convocatories, i s'adherí a l'homenage als maulets en Xativa. Reproduïm, pel seu interès, la crònica que del mateix feu en el seu mur de facebook **Batiste Gea de Gandia**:

"23 d'abril de 2016. Un grupet de patriotes valencians que nos desplaçarem des de diverses comarques: l'Horta, Camp de Turia, La Safor, La Vall d'Albaida, La Ribera i Valencia ciutat, despuix de l'ofrena a uns altres patriotes que defengueren els Furs del Regne de Valencia, pujarem al Castell de Xativa, gojarem de les impressionants vistes de la Costera que des d'allí es divisen i ferem

una foto final en la Real Senyera al centre, posició de privilegi, flanquejada per sengles senyeres valencianes estrelades simbolisant l'autoafirmació i defensa activa de les senyes identitàries del nostre poble front a qualsevol amenaça.

Eixe mateix dia, en la mateixa ciutat de Xativa, uns altres valencians-catalanistes, en un desplegament de recursos públics: danses, dolçaines, escenaris i actuació de Pep el Botifarra, pagats en els impostos de tots els valencians, es concentraren exhibint símbols no estatutaris (banderes catalanes i estelades catalanes independentistes) que fa dècades enfrontaren als valencians.

La nostra presència els descolocà a partir de que una de les nostres dones desplegà la Real Senyera i a continuació mes membres del nostre grup desplegaren les senyeres estelades i els nostres chiquets es sumaren tambe exhibint els nostres símbols patris. Erem pocs, certament, pero una gran DIGNITAT nos envoltà. Des d'eixe moment nos convertirem en el centre d'atenció, en l'objectiu de les càmeres de fotos i de vídeo dels assistents. No hi hague cap crit, cap insult..., cap paraula...; únicament silencis i mirades de tota classe. Nosatres erem molts menys, pero en molta dignitat. Si ells ompliren la plaça en chiquets, tambe nosatres portarem els nostres chiquets en orgull i com avisant de que estem disposats a defendre'ns i que mai conseguiran adoctrinar-los a tots.

¡Vixca Valencia!"

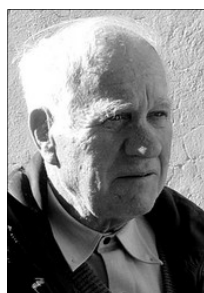

HOMENAGE ALS MAULETS EN EL MONUMENT QUE TENEN DEDICAT EN XATIVA

SEMBLANÇA

J.M.M.

Enric Sánchez Guzmán

El nostre companyer bre invents i inventors valencians.

Des del Rogle llamentem esta perduda, en l'associació **Rogle Constanti Llobart, Enric Sánchez**, mestre industrial de mecanica i instructor de vol, faltà el dia 26 d'abril despuix d'una curta pero agressiva malaltia.

Recordarem sempre a Enric com eixa persona ilusionada en tot lo que tenia que vore en el mon de l'aeronautica, i tambe del motor. Ell era un apassionat de les motos de fabricació valenciana, pero tambe era un home de lletres interessat per la cultura en general i per la valenciana en particular.

Sempre hem fruit en les reunions en les que participava de les seues ensenyances, i de les moltes anècdotes que coneixia so-

bre invents i inventors valencians. Des del Rogle llamentem esta perduda, mes dolorosa encara per inesperada, i participem a tota la seua familia el nostre mes sentit condol.

Un companyer del Rogle li ha dedicat un poema que reproduïm.

A Enric Sánchez

El cel està trist i busca consol, fins la lluna està plorosa i de dol. Enric "l'aviador" ha volat fins al sol. Se n'ha anat el valencianiste de cor, fins a un palau d'argent i d'or a on descansa en pau i sense por; puix sap que els amics que ací quedem lluitarem tots, colze en colze, i defendrem a la València que ell volia i nosatres volem.

Enric Ramon
26 d'abril de 2016

El mocador

Este joc es molt conegut, i no sols en tot el Regne de **Valencia**, també en **Arago** es juga molt a sovint en les places dels pobles a boqueta nit.

En l'intenció de formar dos equips s'elegixen dos capitans per mig d'un joc de desestimació. Un del mes usats es aquell en el que tots se fiquen en rogle i un d'ells va passant d'u en u cantant:

–Pum, chiviricú, chiviricà, chiviricuri, curifà que te'n vinga en bona hora, pim-pam fora.

Els dos ultims seran els que elegiran, al seu entendre, als mes rapits, destres o llests, conformant aixina dos equips que contarán en el mateix numero de jugadors. A continuació s'establixen unes parelles formades per un membre de cada equip, i a cada parella se li assigna un numero.

En terra es tracen dos ralles que son equidistants respecte de la posició del capità "juge" del joc; darrere d'eixes ralles, i mirant-se frontalment, es coloquen els membres dels dos equips. En mig del camp traçat, qui fa de juge soste un mocador que agarra per un extrem en la punta de dos dits. Llavors, en veu alta diu un numero.

Els jugadors que el tenen -un de cada equip- ixen corrent per a agarrar el mocador. Qui ho conseguix torna a pressa al seu camp perseguit per l'atre. Si el posseïdor del mocador entra en el seu camp, aço es, darrere de la ralla marcada, sense que el perseguidor l'agarre, està salvat i l'atre queda fora del joc, perdent el seu equip un jugador; pero si per contra l'alcança i l'agarren, sera ell qui quedarà eliminat.

L'equip de jugadors que se quede sense oponents, guanya.

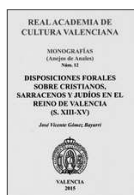
RAJOLES "EL MOCADOR".
JARDI EL BOSCANY.
MANISES

RESENYA BIBLIOGRAFICA J.M.M.

Gómez Bayarri, José Vicente

Disposiciones forales sobre cristianos, sarracenos y judíos en el Reino de Valencia (S. XIII-XV)

Real Academia de Cultura Valenciana. Col. Monografías (anex Anals, 12). Valencia, 2015 (328 pàgines)

El llibre del **Dr. Gómez Bayarri** es, com figura en el corresponent resum que inclou, una obra que aborda els furs i privilegis que regularen aspectes de la vida dels cristians, musulmans i jueus del **Regne de Valencia**, emanats de les **Corts** celebrades durant els regnats dels dotze monarques de la baixa **Edat Mija** que regnaren en la **Corona d'Arago** i, per tant, foren reis de Valencia. També arreplega molta més informació: disposicions, provisions, ordenaments..., aprovats pels "**Consells**" municipals, i una compilació de cartes de repoblació i perdo concedides als musulmans durant els segles XIII a XV.

L'autor recopila exhaustivament lo que l'historiografia proporciona sobre el tema, pero va més llunt, acodint a les fonts, especialment les de caràcter jurídic, per a mostrar, a banda de tantes i tantes disposicions il·legals, l'interpretació de moltes d'elles i lo que subjau en tantíssims casos que afecten a les relacions entre membres de les tres religions monoteistes, de les tres cultures que conviuen. Ens parla del continuisme que es dona després de la conquesta jaumina i que es tradueix, en paraules de l'autor, en només "una transició, transformació i adaptació a les circumstàncies i a l'ordenament jurídic i a les provisions dictades en l'època que regularen la vida quotidiana".

En este ampli estudi històric, ademés de lo dit, se fa patent còmic eren eixes relacions, moltes vegades de conflicte, entre els tres grups socials; també quines mides es legislaven per a evitar-los i per a resoldre'ls i se proporciona informació sobre la vida quotidiana: el treball, l'oci, la pràctica de la religió, els espais físics que ocupaven en les poblacions, etc.

L'obra comença en una *Introducció i generalitats*, a la que segueixen els capítols dedicats als segles XIII, XIV i XV, subdividits per regnats, i se tanca en el *Epíleg* i la *Bibliografia general*. Resulta molt interessant el *Prolec* de la **Dra. Cabanes Pecourt**.

ACTIVITATS CULTURALS

MAIG DE 2016

(Ve de la pàgina anterior)

6 Mai (divendres) 20:30 h. Basílica de la Mare de Deu. Valencia C.

MISSA en memòria de Rosa Bartual

Cantada pel Cor Popular de LRP

+Info: **CVal** i **Rogle**

6 Mai (divendres) 22:30 h. Davant de la seu de LRP.

DANSÀ DE LA "SANTA CREU" I CANT DELS "MAYOS"

+Info: **LRP**

7 Mai (dissabte) 11:00 h. Castell de Cullera, esplanada.

TOTS ELS DIES 9. Homenaje a Joan Olivert Serra i José Alemany Bolufer.

Visita al Castell i al Santuari

+Info: **CVal** i **Rogle**

9 Mai (dilluns) 20:00 h. Seu de l'Aellva.

TERTULIA-TALLER DE PROSA

Llegiran: Joan Romero i Ramir Gómez.

+Info: **Aellva**

12 Mai (dijous) 17:30 h. Albalat dels Sorells.

VISITA (guiada) al Castell d'Albalat dels Sorells i a la seu de l'assoc. Castell dels Sorells.

+Info: **Rogle**

17 Mai (dimarts) 19:30 h. Seu de LRP.

LLECTURA DE LLIBRETS DE FALLA

+Info: **LRP**

26 Mai (dijous) 20:00 h. Seu del GAV.

PRESENTACIÓ DE LLIBRE: Federico Bonillo: *La barraca valenciana*.

+Info: **GAV**

27 Mai (divendres) 19:30 h. Seu de LRP.

CANT D'ESTIL

+Info: **LRP**

28 Mai (dissabte) 10:30 h. Seu de LRP.

CONCURS DE DECLAMACIÓ INFANTIL en honor a la Mare de Deu dels Desamparats.

Organisa: Grup de Dones Valencianes.

+Info: **LRP**

CRONICA

El Rogle en Meliana

El 24 d'abril, dumenge, el **Rogle Constanti Llombart** participà en la **Fira de la Valenciana** que se celebrà en **Meliana**.

Hi hague tota classe d'activitats: charrades, cant valencià, dansa tradicional...; i, per als més menuts, atraccions unflables, contacontes, tallers, jocs valencians... Tantes eren les activitats que per moments se solapaven.

Felicitem als organitzadors i esperem que esta classe d'iniciatives se contagie i s'estenguen a diferents pobles de la geografia valenciana.

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com

www.pjvalencianista.org

http://issuu.com/rogleconstantillombart

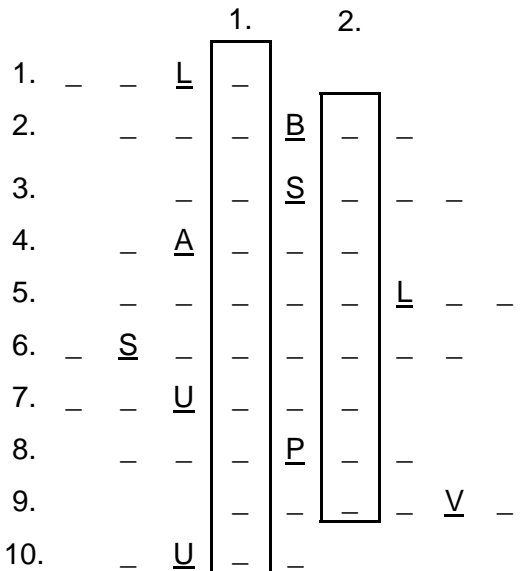
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Habitacio d'un monasteri, convent o d'una preso. Cada una de les caselles o departaments d'una bresca.
2. Menjar tipic de l'interior de Castello, fet a llenya en olla de fanc. L'ingredient basic es el corder i segons la zona du caragols o creïlles.
3. Organisme vegetal o animal que s'ha petrificat per haver estat soterrat en les capes terrestres durant periodos molt llargs de temps.
4. Departament de la casa d'un musulma a on viuen les seues dones. Conjunt de les dones d'un musulma.
5. Persona que es dedica a l'estudi de la posicio i el moviment dels astres com a mig per a predir el futur o coneixer la seua influencia sobre la vida de les persones.
6. Plat tipic valencià consistent en pimentons torrats i abadejo, trossejat tot en tires llargues i acompanyat d'all's secs laminats i oli d'oliva.
7. Objecte o talisma al que s'atribuixen poders magics i que se du damunt per a atraure la bona sort o alluntar algun mal.
8. Plataforma elevada en una iglesia, generalment adossada a un mur, en antepit i tornaveu, i una escala per a pujar ad ella, utilisa-da, sobre tot antigament, per a predicar o dirigir des d'ella les pregaries.
9. Unitat de pes que pot variar segons el territori, comarca, etc. En el Regne de Valencia es tambe una unitat de me-sura d'oli, equivalent a uns 11 litres.
10. Conjunt de normes o lleis donades a un territori.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Posar les vestidures, llançol o qualsevol atra cosa a un difunt abans de soterrar-lo. Preparar el cadaver llavant-lo, maquillant-lo i vestint-lo o embolicant-lo en la tela apropiada.
2. Desmayar-se, quedar-se com a mort.

RONDALLA

J.P.B.

Els dos captadors

Dos **captadors** s'assenten u al costat de l'atre enfront de la Basilica en Roma. U te una gran creu de fusta davant. L'atre, una **estrela de Davit** metalica. La gent mirava als dos **captadors**, pero posava diners només en el **tasso** del **captador** sentat darrere de la creu.

Un **bisbe** que passava per allí es parà a observar i notà la cantitat de persones que donaven diners al **captador** de la creu pero res al **captador** de l'**estrela de Davit**.

Finalment el **bisbe** li diu al **captador** de l'**estrela de Davit**: "iFill, pareix que no ho entens! Açò es un país catolic. Esta ciutat es la base del

catolicisme mundial. Les persones mai li donaran diners si voste se senta ahi en una **estrela de Davit**, especialment si està al costat d'un **captador** en una creu. iDe fet, provablement molts li donaran ad ell per **rencor** cap a voste!"

El **captador** de l'**estrela de Davit**, en acabant d'escoltar atentament al **bisbe**, se torna cap a l'atre **captador** i li diu: "iMoshe, mira quí tracta d'ensenyar marketing als germans Goldstein!"

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'una rondalla treta de soydondenopiensio.wordpress.com

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Bisbe: Prelat superior d'una diocesis que te al seu carrec l'administracio d'un bisbat.

Captador/ acaptador/ mendicant/ menic: Persona que capta o demana al-

moina.

Estrela de Davit: U dels símbols del judaisme; està format per dos triangles equilaters superposts que formen una figura d'estrela de sis puntes

Rencor/ resentiment/ animositat/

malvolença/ aversio: Sentiment d'hostilitat cap a una persona a causa d'una ofensa o un dany rebuts.

Tasso: Recipient en mes capacitat que la tassa, en una o dos anses o sense.

Solucio:

Verticals: 1. AMORTALLAR 2. ESMORTIR

1. CELA 2. TOMBET 3. FOSSIL 4. HAREM 5. ASTROLEC 6. ESGARRAT 7. AMULET 8. PULPIT 9. ARROVA 10. FURS

I RECORDA...La nostra primera paraula es **amortallar**. L'accio i efecte d'amortallar es un **amortallament**. Aquell que amortalla es un **amortallador**. Una **mortalla** es la vestidura o tela que cobrix el cos del difunt per a ser soterrat. Diém que està **amortallat** el cos que està preparat degudament en una mortalla. Eix. *El seu desig era que l'amortallaren en el trage en el que se casà.*

La nostra segona paraula es **esmortir**. L'accio i efecte d'esmortir o esmortir-se es un **esmortiment**. Està **esmortit** aquell que està sense sentit, que pareix que ha perdut la vida. Qui esmortix es **esmortidor**. Eix. *En acabar la carrera va caure a terra esmortit.*